

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 16 maja 2024 r.
znak sprawy: DBD.pp.058.10.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 2625 w sprawie dopłat do zboża, które miały być wypłacane w pierwszej połowie 2024 r.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 2625 złożoną przez Pana Posła Norberta Jakuba Kaczmarczyka w sprawie dopłat do zboża, które miały być wypłacane w pierwszej połowie 2024 r., uprzejmie informuję, że w dniu 25 kwietnia 2024 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia na podstawie, którego będzie realizowana pomoc w formie dopłat do zbóż dla producentów rolnych.

Pomocą zostaną objęci producenci zbóż, którzy w okresie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 maja 2024 r. dokonali sprzedaży pszenicy, pszenżyta, żyta, jęczmienia i mieszanek zbożowych.

Wysokość pomocy nie może przekroczyć iloczynu stawki pomocy i powierzchni upraw pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa, pszenżyta lub mieszanek zbożowych:

- 1) deklarowanej przez producenta rolnego we wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich, o których mowa w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027;
- 2) stanowiącej iloraz liczby ton pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa, pszenżyta lub mieszanek zbożowych wynikającej z faktur, i liczby:
 - a) 5,4 – w przypadku pszenicy,

b) 3,7 – w przypadku żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych – jednak nie większej niż 300 ha.

Wysokość stawki pomocy w przypadku sprzedaży tych upraw w okresie od dnia:

1) 1 stycznia do dnia 10 marca 2024 r. przez producentów rolnych, podmiotom prowadzącym działalność w zakresie obrotu zbożami, skupu lub przetwórstwa zbóż, jak również podmiotom skupującym zboża w związku z prowadzoną przez te podmioty produkcją zwierzęcą, proponuje się w wysokości:

- a) 1 080 zł na 1 ha powierzchni upraw pszenicy,
- b) 740 zł na 1 ha powierzchni upraw żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych;

2) 11 marca 2024 r. do dnia 31 maja 2024 r. przez producentów rolnych, podmiotom prowadzącym działalność w zakresie obrotu zbożami, skupu lub przetwórstwa zbóż, jak również podmiotom skupującym zboża w związku z prowadzoną przez te podmioty produkcją zwierzęcą, proponuje się w wysokości:

- a) 1 620 zł na 1 ha powierzchni upraw pszenicy,
- b) 1 110 zł na 1 ha powierzchni upraw żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych.

Wnioski o pomoc producenci zbóż będą składać w biurach powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do 5 czerwca br.

Na realizację tej pomocy zaplanowano 2,1 mld zł, w sytuacji gdy ze złożonych wniosków wyniknie, że zapotrzebowanie na pomoc przekroczy łącznie kwotę 2,1 mld zł to do obliczenia wysokości tej pomocy stosuje się współczynnik korygujący.

A zatem wypłata pomocy będzie mogła się rozpocząć po zakończeniu naboru wniosków o pomoc i ich wstępnej weryfikacji, w celu ustalenia konieczności zastosowania współczynnika korekty i ewentualnie jego wysokości.

Ponadto aktualnie przygotowany jest na posiedzenie Stałego Komitetu Rady Ministrów projekt ustawy o pomocy producentom rolnym w zapłacie części podatku rolnego za 2024 r., który był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych.

W projekcie ustawy proponuje się, że część zapłaty IV raty podatku rolnego za 2024 r. nastąpi ze środków budżetu państwa na podstawie wniosku o pomoc złożonego przez producentów rolnych do urzędu gminy/miasta lub producenci rolni otrzymają częściową refundację na rachunek bankowy, wskazany we wniosku o pomoc, w przypadku dokonania zapłaty w całości podatku rolnego za 2024 r. do dnia złożenia wniosku o pomoc.

W związku z toczącą się w ostatnich miesiącach na forum UE debatą nt. uproszczenia Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na rolników, Polska, będąca aktywnym uczestnikiem tej dyskusji, opowiada się za wprowadzeniem uproszczeń i wycofaniem wymogów zbytnio obciążających rolników.

W rezultacie działań podjętych m.in. przez Polskę i inne państwa członkowskie, Komisja Europejska (KE) w dniu 15 marca 2024 r. przedstawiła projekt zmiany dwóch aktów bazowych UE 2021/2115 oraz 2021/2116 („zmiana rozporządzeń bazowych”) (1) w zakresie m.in. warunkowości i ekoschematów. Zaproponowane zmiany są szybką reakcją na obecną sytuację w rolnictwie i stanowią efekt dyskusji nad uproszczeniem WPR. Przedmiotowy projekt zmiany rozporządzeń bazowych należy ocenić pozytywnie, gdyż zaproponowane przepisy usuwają albo znacznie upraszczają, zgodnie z oczekiwaniami rolników i w zgodzie z poprawną agrotechniką, te normy w ramach warunkowości WPR, które wpływały na decyzje produkcyjne rolników lub wręcz ograniczały produkcję. Przedmiotowy projekt został w dniu 24 kwietnia br. przyjęty przez Parlament Europejski. Następnym krokiem jest zatwierdzenie przez Radę. Po zatwierdzeniu przez ministrów, nowe prawo zostanie opublikowane w Dzienniku Urzędowym i wejdzie w życie dzień po opublikowaniu. Zmiany zaproponowane przez KE w projekcie zmiany rozporządzeń bazowych dotyczą głównie:

- 1) Zniesienia obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych (tzw. GAEC 8) Tym samym w Polsce po zniesieniu od 2024 r. tego wymogu, norma GAEC 8 będzie się składała z dwóch elementów: (i) zachowanie elementów krajobrazu, (ii) zakaz przycinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych.

- 2) Uproszczenia w normie dot. obowiązku utrzymania okrywy glebowej (tzw. GAEC 6) – państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej.

Propozycja wychodzi naprzeciw polskim postulatam i oczekiwaniom rolników. Najważniejszym uproszczeniem jest wprowadzenie dla państwa członkowskiego możliwości wyboru w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej.

- 3) Uproszczenia w normie dot. zmianowania (tzw. GAEC 7) – rolnicy teraz będą mieli wybór, czy stosować dywersyfikację upraw, czy zmianowanie.

Dzięki zmianie rozporządzeń bazowych państwa członkowskie mają możliwość wprowadzenia w ramach normy GAEC 7 (obok zmianowania) również dywersyfikacji upraw. Tym samym w Polsce rolnik będzie miał wybór czy stosować zmianowanie na 40% powierzchni gruntów ornych każdego roku, czy stosować dywersyfikację upraw. W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw od 10 do 30 ha wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75% w strukturze zasiewów, a dla gospodarstw powyżej 30 ha wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95% w strukturze zasiewów.

- 4) Zwolnienia gospodarstw do 10 ha użytków rolnych z kontroli i sankcji za niespełnianie warunkowości.

Obciążenie administracyjne mniejszych gospodarstw (do 10 ha użytków rolnych) zostanie złagodzone poprzez zwolnienie ich z wizyt kontrolnych, mających na celu sprawdzenie przestrzegania wymogów warunkowości. Gospodarstwa te będą również zwolnione z kar.

W tym momencie konieczne jest jak najszybsze zakończenie prac legislacyjnych na forum UE oraz sprawne przyjęcie przez instytucje unijne obecnie procedowanej zmiany unijnych rozporządzeń bazowych, czego konsekwencją będzie nowelizacja krajowych aktów prawnych w tym zakresie. Przyjęcie tego projektu i jego wdrożenie powinno wpłynąć na poprawę sytuacji ekonomicznej rolników.

Wyżej wymieniony projekt zmiany rozporządzeń bazowych przewiduje wprowadzenie w państwach członkowskich nowego ekoschematu. W dniu 5 kwietnia 2024 r. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny WPR 2023-2027 pozytywnie zaopiniował projekt uchwały wprowadzającej w Polsce od 2024 r. ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji. Ekoschemat jest dobrowolny dla rolnika.

Rolnicy realizujący ten ekoschemat będą otrzymywali płatność za wyłączenie gruntów ornych z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. Szacowana stawka płatności wynosi 563 zł/ha, tj. ok. 126,52 EUR/ha.

Wdrożenie nowego ekoschematu umożliwi rolnikom dobrowolne wyłączenie z produkcji części gruntów ornych, za co będą otrzymywali płatności. Na gruntach wyłączonych z produkcji będzie obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Mając na uwadze powyższe oraz trwającą kampanię składania wniosków, wprowadza się rozwiązania legislacyjne umożliwiające rolnikom złożenie wniosków o przyznanie płatności w ramach ekoschematu Grunty wyłączone z produkcji lub dokonanie zmian już złożonych wniosków o przyznanie płatności. Projektowane są przepisy umożliwiające złożenie wniosku o przyznanie płatności w ramach nowego ekoschematu lub dokonanie zmian we wcześniej złożonych wnioskach w terminie do dnia 31 sierpnia 2024 r. Projekt ustawy zmieniającej ustawę o planie strategicznym (UC36) w powyższym zakresie został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji (BIP RCL) - <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12384207>.

Rolnicy, którzy chcą otrzymać płatność w ramach tego ekoschematu w 2024 r. muszą najpierw złożyć standardowy wniosek w podstawowym terminie (na obecnie obowiązujących zasadach). Od dnia wejścia w życie zmienionych przepisów krajowych możliwe będzie zawnioskowanie o ten ekoschemat.

Niezależnie od powyższego, na poziomie przepisów krajowych Polska stara się maksymalnie uprościć procedury i odpowiadać pozytywnie na postulaty w zakresie zmian pierwotnie przyjętych rozwiązań w kierunku dalszych uproszczeń.

Obecnie przedstawiliśmy do akceptacji KE szereg propozycji zmian PS WPR i mamy nadzieje na sprawną ich akceptację tak, aby planowane rozwiązanie pomogły rolnikom już w kampanii 2024 r.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że należy dążyć do upraszczania systemu wdrażania WPR i zmniejszania obciążeń administracyjnych. Jednocześnie jednak jesteśmy przekonani, że dyskusja na ten temat nie może być prowadzona w oderwaniu od potrzeby zapewnienia odpowiedniej możliwości i systemu kontroli oraz takiego programowania instrumentów wsparcia, aby realizowały one założone cele.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.)
- (2) Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar (COM(2024)139)

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów